

‘In Zeeland heeft het uitzicht geen einde’

Lichtblauwe ogen achter een eigenwijs donkerblauw montuur. **Rinus Spruit** kijkt over de Westerschelde. Het is helder weer, je ziet de stranden bij Terneuzen. Onderaan de dijk achter hem begint Zuid-Beveland.

Gabi Sinke

Rinus is er geboren en getogen. Verknocht is hij, aan het Zeeuwse landschap.

‘In Zeeland heeft het uitzicht geen einde’ duidt hij met een weids armgebaar. ‘Je voelt je er vrij.’ Al bijna zijn leven lang kijkt hij door keukenramen uit over het land van dijken met populieren, diepliggende polders met wisselende zomervacht van tarwe, aardappelen, bieten. Ja, vooral bieten ziet Rinus graag. ‘s Winters blikkeren hun spekkige geploegde voren in de waterige zon. En achter de zeedijk altijd de zee, die geen dag dezelfde kleur heeft.

Geen pannenkoek

Rinus ontwikkelde zijn schrijverschap pas op latere leeftijd. Nu kan hij niet meer zonder. Schrijven geeft zin aan zijn leven. In Spruits boeken vormt Zeeland het decor. De verhalen nemen je mee naar een vroeger bestaan op het platteland. Het leven rond het einde van de achttiende eeuw en begin negentiende eeuw was eenvoudig en hard.

‘Vader was gaan zitten achter een bord waar een finke pannenkoek op lag. Hij schoof z’n pet voor z’n ogen en begon een stil gebed. ‘Ik dacht, ik zal maar lang

bidden,’ zei vader, ‘ze waren zo verrekte gereformeerd.’ Toen hij de pet van voor z’n ogen wegschoof en z’n ogen opendeed was de pannenkoek verdwenen. Hij was op de ploats van de meid gaan zitten. Rietdekkers kregen geen pannenkoek.’

Uit *De Rietdekker*, Rinus Spruit. Uitgeverij Cossee, 2009.

Oud en arm eindigen, dat was toen een realistisch schrikbeeld. Om niet arm oud te worden werkten men zich letterlijk krom, op het land of, zoals Rinus’ vader en grootvader, op het dak als rietdekker. In 2013 won Rinus Spruit met zijn boek *De Rietdekker* de Prijs van de Zeeuwse Boekhandel. Zijn roman *Een dag om aan de balk te spijkeren* werd lovend ontvangen. In deze boeken beschrijft Rinus het leven van zijn vader en hoe dat samen-vloeit, soms met horten en stoten, met het zijne. ‘Mijn vaders leven lag vast, werken, rietdekkers, er was geen keuze. Voor mij was dat anders. Ik deed maar een beetje, van alles wat. Mijn vader begreep dat niet, dat ‘dobberen’. Hij vond dat ik met geld smeet als ik een nieuwe broek had gekocht.’

Nieuwe armoede

De armoede die Rinus’ vader heeft gekend is er nu gelukkig bijna niet meer in Nederland. Maar er is een nieuwe vorm van armoede vindt Rinus. Met dat we nu zoveel binnen werken en leven is de band met onze omgeving, de natuur, minder sterk denkt hij. Het gevaar is dat we daarmee ook een deel van ons verantwoordelijkheidsgevoel verliezen. Merken we eigenlijk wel dat die natuur ook armer wordt? ‘Bepaalde soorten vlinders, meikevers, vogels

8 wantij | oktober 2020

‘Als Zeeland slim is koestert ze haar groen en ruimte’

Foto: Loes de Jong

en ‘schotevisjes’ of stekelbaarsjes, ik zie ze weinig meer’, zegt Rinus. De welvaart heeft volgens hem veel voordelen, maar het verdringt ook het karakteristieke natuurlijke. ‘Van die lelijke stalen loodsen op de boerenerven of aan de randen van de steden bijvoorbeeld. Ze passen niet in de groene omgeving. Als Zeeland slim is, houdt ze oog voor wat haar juist zo uniek maakt en koestert ze haar groen en ruimte.’

Zuurstof

Voor Rinus betekent buiten zijn letterlijk zuurstof. Daarom loopt hij tussen de bloeiende meidoornstruiken over de Valdijk bij Nisse, gaat hij op in de stilte die hangt over de zinderende percelen suikerbieten bij Oud-Sabbinge en drinkt hij koffie bij een strandtent in de buurt van Terneuzen, waar de schepen vlak voor je neus voorbij varen. Voor het boek waar hij nu aan schrijft moet hij af en toe in Gent zijn. Een prachtige oude stad die, naar Rinus’ mening, vanuit Zeeland eigenlijk veel beter ontsloten zou moeten worden.

Het liefst zou hij vanuit Terneuzen op een permanente rechtstreekse trein- of busverbinding naar Gent stappen. En

dan kijken en kijken, hoe het landschap achter de ruiten voorbij glijdt.

Gabi Sinke is lid van de Wantijredactie.

Rinus Spruit

Geboren en woonachtig in Nieuwdorp, 1946.
Prijs van de Zeeuwse Boekhandel (2013) en Zeeland Refinery Cultuurprijs (2016).

De Wonderdokter

In zijn nieuwste boek *De Wonderdokter* schijnt Rinus Spruit nieuw licht op het werk en leven van de legendarische maar bijna vergeten Zeeuwse dokter Albert Willem van Renterghem. Het geeft een unieke doorkijk op de periode vanaf halverwege de negentiende eeuw tot begin twintigste eeuw, waarin radicale veranderingen plaatsvonden op het gebied van (medische) wetenschap, hygiëne en geloof en hypno- en psychotherapie hun intrede deden in de behandelwijze.

De wonderdokter. Uitgeverij Cossee, 2019.